
احکام حج

به صورت سوال و جواب

به ضمیمه لباسک حج

مؤلف: ابوبکر محمد نوری

احکام حج / تألیف ابوبکر محمد کریمی - تهران: نشر

احسان، ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۰۱۲-۶-۱۵۸ ص

فارسی - عربی. ۱. حج - پرسشها و پاسخها. ۲. حج - رساله

لیه. ۳. زیارتنامه‌ها ۴. دعاها. الف. عنوان. ب. عنوان:

مناك حج.

ده بندگی گره: ۳ الف ۴۴۴ ك ۸ / BP188

ردیف: ۲۹۷ / ۳۵۷ کتابخانه ملی ایران ۱۲۵۹۱-۷۹ م

تهران: خیابان لایب زوهری دانشگاه تهران، پاساژ فرورداد، شماره ۳۰۶.
www.nashrehsan.com تلفن: ۶۶۸ ۰۴

احکام حج

مؤلف: ابوبکر محمد کریمی

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: چاپ مهارت

نوبت چاپ: دوم - ۱۳۹۶

شمارگان: ۲۰۰۰

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۰۱۲-۶-۱۵۸

فهرست

- مقدمه ۱۵
- احکام حج ۱۹
- حج یعنی چه؟ ۱۹
- حج چه حکمی دارد؟ ۱۹
- در چه سالی حج واجب گردیدن است؟ ۱۹
- حج چه آثار و منافع دارد؟ ۲۰
- شرایط واجب شدن حج را بیان کنید؟ ۲۱
- آیا زن می‌تواند تنها به حج برود؟ ۲۱
- اگر محرم زن بدون اجرت با او همراه نشود آیا حج واجب است؟ ۲۱
- آیا حج بر کسانی که امنیت ندارند واجب است؟ ۲۲
- اگر واجب الحج قبل از انجام حج بمیرد، چه حکمی دارد؟ ۲۲
- آیا انجام اعمال حج به جای دیگری جایز است؟ ۲۲
- شرایط کسی که به جای دیگری حج بنماید چیست؟ ۲۲

- ۲۳..... ارکان حج را بیان کنید؟
- ۲۳..... احرام چیست و مُحرم کیست؟
- ۲۳..... میقات یعنی چه؟
- ۲۳..... میقات زمانی احرام چه وقت است؟
- ۲۴..... میقاتهای مکانی احرام کجا هستند؟
- ۲۴..... آیا ستر احرام قبل از رسیدن به میقات مکانی جایز است؟
- ۲۴..... نیت ورودن برای احرام چگونه است؟
- ۲۵..... حج و عمره چه تفاوتی دارد؟
- ۲۵..... حج و عمره به چند صورت انجام می‌شوند؟
- ۲۵..... حج افراد چگونه است؟
- ۲۶..... حج تمتع چگونه انجام می‌شود؟
- ۲۶..... حج قرآن به چه صورتی است؟
- آیا زنی که در حال حیض یا ناس باشد می‌تواند احرام ببندد؟
- ۲۷.....
- آیا زنی که در عده وفات یا در عده صلاق باشد می‌تواند به حج برود؟
- ۲۷.....
- ۲۸..... سنتهای قبل از احرام را بیان کنید؟
- ۲۸..... سنتهای بعد از احرام را بیان کنید؟
- ۲۹..... لباس حج‌گزار باید چگونه باشد؟
- ۳۰..... آیا تغییر لباس در حال احرام جایز است؟

احکام حج ۷

- ۳۰ ..... چه عملهایی در حال احرام حرام هستند؟
- ۳۱ ..... فدیة برداشتن يك مو یا يك ناخن چیست؟
- ۳۲ ..... فدیة بریدن گیاه و درخت چیست؟
- ۳۲ ..... آیا چیدن سبزی و میوه فدیة دارد؟
- ۳۲ ..... فدیة تار مو چیست؟
- ۳۲ ..... دیه به ر بردن بوی خوش و روغن کاری چیست؟
- ۳۳ ..... مکه مکرمه از لحاظ جغرافیایی چه موقعیتی دارد؟
- ۳۳ ..... مکه مکرمه از لحاظ دینی چه اهمیتی دارد؟
- ۳۵ ..... آداب داخل شدن به مکه مدینه را ذکر کنید؟
- ۳۸ ..... پس از داخل شدن به مکه چه باید کرد؟
- ۳۸ ..... طواف القدوم یعنی چه و چه اهمیتی دارد؟
- ۳۹ ..... طواف رکن چیست؟
- ۳۹ ..... واجبات طواف رکن را بیان کنید؟
- ۴۰ ..... اگر زنی پیش از طواف کردن قاعده شود چه می کند؟
- ۴۱ ..... آیا طواف به صورت سواری جایز است؟
- ۴۱ ..... آیا بوسیدن حجرالاسود واجب است؟
- ۴۱ ..... در اثنای طواف چه دعاهایی خوانده میشود؟
- ۴۲ ..... آیا برای زنان رَمَل جایز است؟
- ۴۳ ..... رکن یمانی و رکن شامی را تعریف کنید؟
- ۴۳ ..... شانزدهان کدام قسمت از کعبه است؟

- ۴۳ ..... سعی بین صفا و مروه چگونه است؟
- ۴۴ ..... صفا و مروه چه محلی هستند؟
- ۴۴ ..... شرطهای صحیح بودن سعی بین صفا و مروه چیست؟
- ۴۵ ..... سنتهای سعی بین صفا و مروه را ذکر کنید؟
- اگر سعی کننده در تعداد رفت و (سعی) به شك افتاد چه کند؟
- ۴۵ .....؟
- ۴۶ ..... عیالات کجا است؟
- ۴۶ ..... و قیام در عرفات چه حکمی دارد؟
- ۴۶ ..... چه رفتاری در عرفات باید ایستاد؟
- ۴۶ ..... در چه جایی از عرفات باید ایستاد؟
- ۴۷ ..... آداب و سنتهای تشریف در عرفات را بیان کنید؟
- ۵۰ ..... زائران تا چه وقت در عرفات وقوف می کنند؟
- ۵۰ ..... مشعرالحرام کجا است؟
- ۵۲ ..... زائران پس از مشعرالحرام به کجا می روند؟
- ۵۲ ..... سنگریزه ها را از کجا برمی دارند؟
- ۵۳ ..... آیا برداشتن سنگریزه از غیر حرم جایز است؟
- ۵۳ ..... مجموع سنگریزه ها برای هر نفر چند است؟
- ۵۱ ..... جایگاه رجم شیطان کجا است؟
- ۵۴ ..... اندازه سنگریزه ها چند است و چگونه پرتاب می شوند؟
- ۵۴ ..... آیا به جای سنگریزه اگر چیزی دیگر پرتاب شود جایز است؟

احکام حج ۹

- ۵۴ ..... آیا وکیل گرفتن برای رجم شیطان جایز است؟
- ۵۵ ..... چه وقت شیطان رجم می‌گردد؟
- ۵۵ ..... آیا ترتیب در رجم شیطان لازم است؟
- ۵۵ ..... در روز عید چه اعمالی انجام می‌شود؟
- ۵۶ ..... زائران چه قدر موی سر را حلق یا کوتاه می‌کنند؟
- بدن از آن چه زائر موی سر را کوتاه کرد چه عملی را انجام می‌دهد؟
- ۵۷ ..... پس از طواف کعبه زائر چه کارهایی انجام می‌دهد؟
- ۵۷ ..... آیا زائر بعد از صوافه عرض احرام بیرون می‌آید؟
- ۵۸ ..... پس از تحلل دوم چه عملی را باید انجام داد؟
- آیا بر زائر واجب است که شبهای ایام التشریق در منی بماند؟
- ۵۸ ..... فدیة نماندن در منی در شبهای ایام التشریق چیست؟
- ۵۹ ..... واجبات حج را بیان کنید؟
- ۶۰ ..... ارکان و واجبات حج با هم چه تفاوتی دارند؟
- ۶۰ ..... آیا سنتهای حج که ترك شوند فدیة دارند؟
- ۶۰ ..... آیا اعمالی که در حج واجب است در عمره نیز واجب است؟
- ۶۱ ..... در کدام يك از حج تمتع و افراد و قرآن فدیة واجب است.
- ۶۱ ..... شرط قربانی دادن تمتع کننده چیست؟
- ۶۱ ..... چه وقت قربانی بر تمتع واجب می‌شود و ذبح می‌گردد؟

- اگر تمتع کننده نتواند قربانی بکند چه عملی بر او واجب است؟
 ۶۲.....
- آیا قربانی بر قارن واجب است؟ ۶۳
- اگر قارن یا متمتع قبل از انجام قربانی بمیرد چه باید کرد؟ ۶۳
 ذبح قربانی در کجا انجام می شود؟ ۶۳
- گوشت قربانی به چه کسانی داده می شود؟ ۶۴
- هانی چیست؟ ۶۴
- اگر نحر از انجام حج یا عمره منع گردید چه چیزی بر او واجب است؟ ۶۴
- آیا تحلل به سبب بیماری درست است؟ ۶۵
- فدیه در نیاقتن وقت در عرفه چیست؟ ۶۵
- شرایط حیوان قربانی را بیان کنید؟ ۶۶
- یک حیوان قربانی برای چند نفر بایز است؟ ۶۶
- آیا حیوان باردار برای قربانی حلال است؟ ۶۷
- چه وقت حیوان قربانی ذبح می شود؟ ۶۷
- سنتهای عمده قربانی را بیان کنید؟ ۶۷
- آیا زن می تواند شخصاً قربانی خود را ذبح کند؟ ۶۸
- آیا قربانی کننده می تواند از گوشت قربانیش بخورد؟ ۶۸
- آیا صاحب قربانی می تواند از پوست آن استفاده کند؟ ۶۸
- طواف الوداع چیست؟ ۶۹

احکام حج ۱۱

- طواف الوداع چه حکمی دارد؟ ۶۹
- شروط و آداب طواف الوداع چیست؟ ۶۹
- زائر پس از طواف الوداع چه عملی را انجام می‌دهد؟ ۷۰
- آیا زن در حال حیض می‌تواند طواف و اداع را انجام دهد؟ ... ۷۰
- مُلْتَمَّاتُ سَبْعِ اسْمَاءٍ؟ ۷۱
- آیا نوشیدن آب زمزم سنت است؟ ۷۱
- هنگام خروج از مکه چه دعایی سنت است؟ ۷۲
- مدینه طیبه چه شهرتی است؟ ۷۳
- مدینه منوره در کجا اقی شد است؟ ۷۳
- آداب رفتن به مدینه طیبه را توضیح دهید؟ ۷۳
- زائر هنگام ورود به مدینه چه دعایی را می‌خواند؟ ۷۴
- زائر چگونه داخل مسجدالنبی می‌رود؟ ۷۵
- چگونگی زیارت قبر رسول الله را بیان کنید؟ ۷۷
- آیا همه قسمت‌های صحن مسجد النبی در فضیلت است؟ ۷۹
- مسجدهایی که پیغمبر در آنها نماز خوانده است کدامند؟ ۷۹
- گورستانهای زیارتی مدینه در چه روزهایی زیارت می‌شوند؟ ۸۱
- کدام يك از چاهای آب در مدینه زیارت می‌شود؟ ۸۲
- توصیه‌های سازنده و آموزنده ۸۵

- ۸۵..... رسول اکرم ﷺ
- ۸۵..... در آخرین سفرش به زیارت خانه خدا
- ۸۶..... ترجمه خطبه حجة الوداع
- ۹۵..... دعای هنگام داخل شدن به مکه
- ۹۸..... طواف
- ۱۰۳..... دعای زیم
- ۱۰۴..... هنگام نشستن آب زمزم این دعا خوانده شود
- ۱۰۵..... دعای مقام براهیم
- ۱۰۷..... دعای حجر اسماعیل
- ۱۰۹..... دعای هنگام ورود به صفا
- ۱۱۰..... هنگام سعی بین صفا و مروه
- ۱۲۱..... دعای اتمام سعی (دویدن) بین صفا و مروه
- ۱۲۲..... نیت برای عمره
- ۱۲۲..... نیت برای حج
- ۱۲۳..... دعای روز عرفه
- ۱۳۷..... دعا هنگام رفتن به مزدلفه (مشعر الحرام)
- ۱۴۰..... «توضیح»
- ۱۴۱..... دعا هنگام ورود به منی
- ۱۴۱..... دعا هنگام ورود به جمره عقبه
- ۱۴۲..... دعا هنگام رمی جمرات (پرتاب سنگ ریزه‌ها)

احکام حج ۱۳

دعایی که در تمامی اماکن مقدّسه خوانده می‌شود ۱۴۳

دعای هنگام طواف وداع ۱۴۴

دعای بعد از طواف وداع ۱۴۷

عماهای هنگام زیارت مدینه منوره ۱۴۹

وضه منوره ع ۱۵۴

دعای هنگام ورود به بقیع ۱۵۷

www.ketaboo.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى آلِهِ
وَاصْحَابِهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ رِوَاةُ

مقدمه

﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ (بقره: ۱۶۶)
سپاس خدایی را که جز ذات مقدس بی مثالش،
معبودی نیست. از او یاری می‌خواهم و آمرزش می‌طلبم
و به سوی او باز می‌گردم و از شرّ نفس و انساهاها
بدکار و کردار ناهنجار به او پناه می‌برم و بر خاتم انبیاء
حضرت محمد مصطفی ﷺ و خاندان پاک و با صفا و
یاران نیکوکار و همه پیروان باوفایش درود می‌فرستم.

چون علم و معرفت، پایه و اساس آیین مقدس اسلام است و باید تمام کردار و اعمال دینی را از روی فهم و آگاهی انجام داد، بر هر مسلمانی واجب است که آداب و دستورات شرعی و عبادی خود را به خوبی بداند تا عبادتش درست و اجر و ثواب آن بیشتر باشد. لذا خواستم چگونگی انجام دادن اعمال و مناسک حج و عمره را در یک فریضه بزرگ دینی است و دارای اشکال، اوصاف و کمیت معینی می‌باشد - که اگر طبق همان ویژگیهای مقرر شده انجام نگیرد پذیرفته نخواهد شد - برای نیازمندان و رانندگان بین الله الحرام، به زبان ساده و روان بیان نمایم. امیدوارم که جاذبه کعبه و مسجد الحرام همه مسلمانان را با توفیق سرشار، دلی بیدار و عقلی هوشیار به منظور تحکیم مسلمانی عقیده به توحید جلب و جذب نماید و بتوانند مصداق آیه

﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ * لِيَشْهَدُوا مَنَاجِعَ لَهُمْ...﴾ (حج: ۲۷-۲۸)

نتیجه مطلوب بگیرند.

«ای ابراهیم! به مردم اعلام کن که افراد مسلمان و کسانی که توانایی دارند، پیاده یا سواره بر شتران باریک اندام ورزیده و چابک و پر تحمل و مرکبها و وسایل خوب دیگری که راههای دور و دراز را طی کنند به حج کعبه بیایند. ندای تو را پاسخ گویند بیایند تا منافع خویشتن با چشم خود ببینند و به سود مادی و معنوی برسند و نظر نوایزندی، اجتماعی، روحی و اخلاقی حج باشند. بیایند به شرف کعبه الهی که آئینه تمام نمای مهر، محبت، دوستی و علاقه مخلوق به خالق و در حقیقت طواف دل می باشد. کعبه مثل ظاهری برای طواف بدن است.

طواف کعبه ما، دیدن رخ یار است
وگر نه خانه کعبه چهار دیوار است
زائر عزیز! این سفر، سفر مکه است. سفر روحانی،
سفر ایمانی، سفر الی الله و سفر نجات از غوغا. بیاید
لحظه‌ای فکر کنید و به این نکته توجه نمایید که، به کجا
می‌روید و از این سفر چه می‌خواهید تا برای آنچه
می‌خواهید قبلاً آماده و مهیا شوید.

باید در این سفر، خام پخته گردد، ناقص به کمال برسد؛ چرا که در چنین سفری بود که خداوند دین خود را کامل کرد و اعلام نمود که از برنامه تبلیغ پیامبر خود، راضی و خشنود است و ابلاغ شد که این آخرین، کاملترین و با عظمت‌ترین برنامه الهی است که پیامبر اسلام ﷺ آن را در آخر عمر شریفش عملاً به مردم آموخت و در مورد عظمت آن، مطالب بسیار مهم و ماندگار را یاد فرمود. اهمیت این امر به حدی بود که هر موصوعی را که ابلاغ می‌نمود خدا را بر انجام مأموریت خود شاهد می‌گرفت.

در پایان، از پروردگار عزیز و توانا خواهانم که این سفر پر برکت و زیارت پر عزت را نصیب همه‌ی مشتاقان فرماید. آمین یا رب حالین.

ابو بکر محمد کریمی